

**UCHWAŁA NR XXIII.142.20
RADY GMINY RAWA MAZOWIECKA**

z dnia 6 sierpnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2020-2022”

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) oraz art. 1 i art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685) i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458) Rada Gminy Rawa Mazowiecka uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2020-2022” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rawa Mazowiecka.

§ 3. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przewodnicząca Rady Gminy

Katarzyna Klimek

Załącznik do uchwały Nr XXIII.142.20

Rady Gminy Rawa Mazowiecka

z dnia 6 sierpnia 2020 r.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2020-2022

Spis treści:

- I. Wprowadzenie. Definicja zjawiska.
- II. Diagnoza obszaru objętego Programem.
- III. Priorytety i planowane działania.
- IV. Sposoby realizacji Programu i monitoring.
- V. Sprawozdawczość.

I. Wprowadzenie. Definicja zjawiska.

Zdrowie – według definicji Światowej Organizacji Zdrowia – to stan pełnego fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu. W ostatnich latach definicja ta została uzupełniona o sprawność do prowadzenia produktywnego życia społecznego i ekonomicznego, a także wymiar duchowy. Pojęcie zdrowia jest zagadnieniem bardzo obszernym.

Zdrowie psychiczne jest istotnym elementem zainteresowań zdrowia publicznego - rozumianego jako nauka o zdrowiu na poziomie populacji ludzkiej. Pojęcie zdrowia psychicznego jest dzielone na dwa rodzaje tj. zdrowie emocjonalne oraz zdrowie umysłowe:

- zdrowie emocjonalne – człowiek zdrowy emocjonalnie potrafi rozpoznawać i nazywać emocje, potrafi je również wyrażać w odpowiedni sposób i robi to zgodnie z zasadami i normami społecznymi. Zdrowie emocjonalne wiąże się również z utrzymaniem równowagi psychicznej, a w niej mieści się umiejętność zarządzania emocjami, umiejętność radzenia sobie ze stresem, napięciem, lękiem, depresją, złością, i agresją;

- zdrowie umysłowe – mówi o poprawnym przebiegu procesów myślowych. Pokazuje zdolność do logicznego i jasnego myślenia. Zdrowie umysłowe wiąże się z poprawnością działania układu nerwowego, w szczególności ośrodkowego układu nerwowego.

Zaburzenia psychiczne są uznane za przejaw choroby psychicznej. Jest to utrata umiejętności efektywnego reagowania przez organizm człowieka na bodźce generowane przez środowisko zewnętrzne jak i wewnętrzne. To z kolei wpływa na utratę równowagi wewnętrznej i adaptację do jednego bądź drugiego środowiska. W sytuacji zaburzeń psychicznych dochodzi do nieprawidłowości czynności psychicznych mających przyczynę poza organizmem człowieka, tak jak w przypadku zaburzeń reaktywnych wynikających z doświadczanych przeżyć, lub tkwią w zmianie czynności organizmu np. kiedy dochodzi do zaburzeń organicznych wynikających z uszkodzenia mózgu lub zakłócenia jego czynności. Podsumowując: zaburzenia psychiczne to utracona, niekoniecznie bezpowrotnie, równowaga wewnętrzna i możliwość prawidłowej adaptacji społecznej.

Choroby psychiczne wyróżniają się wśród innych chorób pojawiających się u człowieka przede wszystkim sposobem w jaki się objawiają. Obrazem zaburzeń są zakłócenia w wypowiedziach lub w zachowaniu. Prawie zawsze postępujące zamiany w kontakcie z otoczeniem budzą dezaprobatę środowiska, a wyobcowanie chorego jest drugą cechą chorób psychicznych. Zdarza się również, że zaburzenia psychiczne są bardzo głębokie i wówczas całościowe funkcjonowanie człowieka w społeczeństwie staje się niemożliwe.

Pomimo różnorodności chorób psychicznych można wyróżnić kilka cech wspólnych dla tego typu zaburzeń:

- 1) zamiana w sposobie przeżywania,
- 2) cierpienie,
- 3) utrudnienie lub zerwanie kontaktu z otoczeniem,
- 4) brak krytycyzmu,
- 5) zmiany w systemie wartości.

Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi jest wykonywana w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza psychiatrycznej opieki zdrowotnej – w formie opieki doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej i środowiskowej oraz w domach opieki społecznej.

Powszechnie dostrzegana tendencja do ukrywania zawstydzającej choroby psychicznej świadczy o tym, że uruchamia ona proces społecznego napiętnowania (stygmatyzacji) dotkniętej nią osoby. Napiętnowanie sprzyja postrzeganiu cierpień chorego przez pryzmat funkcjonujących w społeczeństwie negatywnych stereotypów opisujących chorobę i osoby chore psychicznie. Procesowi temu mogą też towarzyszyć: społeczne naznaczenie, o czym świadczy (pejoratywny) specyficzny słownik społeczny nazywający w sposób niegodny zarówno same choroby jak i osoby na nie cierpiące,

a także tendencja do dystansowania wobec osób chorujących i nierównego ich traktowania w życiu społecznym. Dystansowanie się wobec osób chorych psychicznie jest jednym z bardziej niekorzystnych następstw napiętnowania, ponieważ uruchamia wiele procesów psychologicznych i społecznych, które marginalizują pozycję chorego, opóźniają i osłabiają możliwości udzielenia mu skutecznej pomocy, a niekiedy utrwalają nieprzystosowanie. Jest to tym bardziej niebezpieczne, że osoby chore często same przejawiają skłonność do wycofywania się, wynikającą z przeżywanego zaburzenia. Obie te tendencje – dystansowanie się otoczenia i własne wycofywanie się – skutecznie spychają osoby chore na margines społeczności.

Ze względu na narastającą liczbę osób z zaburzeniami psychicznymi zależnymi od czynników psychospołecznych, potrzeby w opiece nad zdrowiem psychicznym zwłaszcza dzieci i młodzieży są znaczne, w związku z tym na bazie istniejących już form wsparcia należy w miarę możliwości rozbudowywać istniejące zasoby. Uwrażliwić psychologów zatrudnionych w szkołach na problemy związane z wykrywaniem wczesnych zaburzeń psychicznych u dzieci, a także zaproponować realizację takich działań, by uświadomić dzieciom i młodzieży czym są tego typu choroby i pomóc im zrozumieć zachowania osób z oznakami choroby psychicznej. Poznanie zagadnienia pozwoli pobudzić w lokalnej społeczności akceptację, zrozumienie oraz przeciwdziałać dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi. Z dotychczasowych doświadczeń wynika również, że szkoła to częstokroć pierwsze, a czasem jedyne miejsce gdzie udaje się dostrzec różnego rodzaju nieprawidłowości w zachowaniu u dzieci.

W przypadku osób dorosłych konieczne są działania profilaktyczne i informacyjne, ponieważ niezdrowy sposób odżywiania, problemy z regularnym w miarę uprawianiem wysiłku fizycznego, używki, brak umiejętności radzenia sobie ze stresem i ignorowanie go, to czynniki utrudniające ogólne funkcjonowanie w społeczności i prowadzące do zachwiania równowagi psychicznej. Często sama świadomość problemu wystarczy do zmiany nastawienia oraz nawyków, co pozwala zapewnić stan, w którym osoba zdaje sobie sprawę ze swego potencjału, może radzić sobie ze stresem, pracować efektywnie oraz jest w stanie prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2020-2022 realizowany jest w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 458),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r. poz. 713) określająca zadania własne gminy w zakresie zaspokojenia potrzeb wspólnoty z zakresu ochrony zdrowia,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.).

II. Diagnoza obszaru objętego Programem.

Gmina Rawa Mazowiecka ma 8728 mieszkańców, z czego 50,3% stanowią kobiety, a 49,7% mężczyźni. W latach 2002-2018 liczba mieszkańców wzrosła o 2,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,1 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

WIEK MIESZKAŃCÓW GMINY RAWA MAZOWIECKA

(Źródło: GUS, 31.XII.2018)

Średni wiek mieszkańców

40,1 lat

RANKINGI

WOJEWÓDZTWA

POWIATY

GMINY

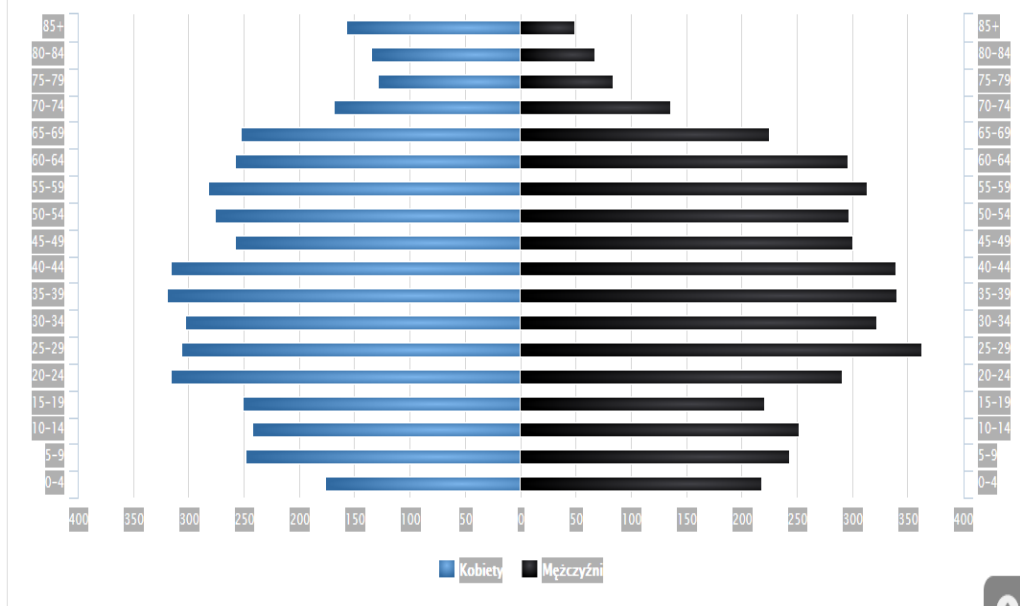
MIASTA

WSIE

Szukaj

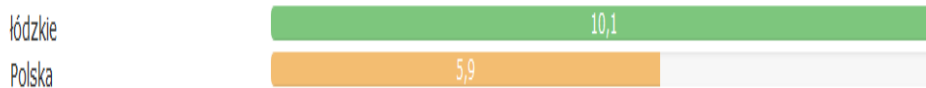
Piramida wieku mieszkańców gminy Rawa Mazowiecka, 2017

(Źródło: GUS)

Zgony z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania na 100 tys. ludności

10,1

Gmina Rawa Mazowiecka nie jest organem założycielskim dla żadnego zakładu opieki zdrowotnej. Mieszkańcy gminy korzystają ze świadczenia z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień realizowanych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej tj. w poradniach zdrowia psychicznego i w poradni odwykowej oraz zapobiegania i zwalczania uzależnień mających swoje siedziby na terenie miasta Rawa Mazowiecka tj.:

- 1) Poradnia odwykowa oraz zapobiegania i zwalczania uzależnień
Przychodnia Rejonowo – Specjalistyczna
ul. Niepodległości 8, 96-200 Rawa Mazowiecka woj. łódzkie
- 2) Poradnia Zdrowia Psychicznego
ul. Polna 2b, 96-200 Rawa Mazowiecka woj. łódzkie,
- 3) Poradnia Zdrowia Psychicznego
ul. Krakowska 9, 96-200 Rawa Mazowiecka woj. łódzkie.

Na terenie Gminy Rawa Mazowiecka brak jest placówek leczenia stacjonarnego (oddziałów psychiatrycznych) oraz oddziałów dziennego pobytu.

Podstawowym wskaźnikiem stanu zdrowia psychicznego jest rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych, rejestrowanych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym także związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych - alkoholu, narkotyków i leków.

Nerwice, schizofrenia, depresja – według danych Głównego Urzędu Statystycznego wciąż wzrasta liczba pacjentów z rozpoznanymi problemami psychicznymi wymagającymi leczenia. Z badań EZOP wynika, że prawie 25% Polaków przynajmniej raz w życiu doświadcza zaburzeń psychicznych. W ich leczeniu niezwykle ważne jest szybkie rozpoczęcie terapii.

Ostatnio odnotowuje się wzrost zaburzeń psychicznych związanych ze środkami psychoaktywnymi, które zaburzają percepcję. Najczęstszym zaburzeniem wynikającym z nałogów jest depresja. Coraz częściej pojawiają się również różnego rodzaju zaburzenia osobowości, anoreksja i bulimia. W przypadku tych ostatnich jest to silnie zakorzeniona w mózgu tendencja dążenia do bycia innym, lepszym. Da się je jednak leczyć, stosując odpowiednią terapię poznawczo-behawioralną.

Wszystkie szkoły gminne tj. Szkoła Podstawowa w Boguszycach, Szkoła Podstawowa w Konopnicy, Szkoła Podstawowa w Kurzeszynie, Szkoła Podstawowa w Pukininie i Szkoła Podstawowa w Starej Wojskiej współpracują z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Rawie Mazowieckiej. Zadaniem poradni jest udzielanie dzieciom (w wieku od urodzenia) i młodzieży pomocy psychologiczno - pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej oraz pomocy z zakresu integracji sensorycznej. Działania te mają na celu wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, profilaktykę uzależnień i innych problemów wychowawczych, terapię zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych, oraz wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji zarówno rodziny jak i szkoły.

Sprawami związanymi z problemami alkoholowymi i profilaktyką w tym zakresie na terenie gminy Rawa Mazowiecka zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która współpracuje z poradnią uzależnień i organizacjami pożytku publicznego funkcjonującymi w tym obszarze. Obecnie, alkoholizm stał się jednym z najpoważniejszych nałogów zarówno ze względu na rozpowszechnienie, jak i konsekwencje. Życie osób nadużywających alkoholu jest poważnie zaburzone we wszystkich sferach: ekonomicznej, społecznej i rodzinnej. Wśród zaburzeń psychicznych występujących u alkoholików na plan pierwszy wysuwają się halucynacje czyli omamy, zarówno wzrokowe jak i słuchowe. Obok tego występują na ogół urojenia prześladowcze. Inną formą ciężkich zaburzeń psychicznych jest paranoja alkoholowa. Alkoholizm prowadzi do ciężkiego otępienia umysłowego. Alkohol wywołuje znaczące zaburzenia w funkcjonowaniu psychicznym człowieka: bezsenność, depresję, niepokój, próby samobójcze, zmiany osobowości, amnezję, nadużywanie innych używek i leków.

W przypadku wystąpienia choroby psychicznej istotną rolę we wsparciu mieszkańców i rodzin zamieszkałych w Gminie Rawa Mazowiecka odgrywa działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, którego celem jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Szczególnego wsparcia wymagają rodziny, u których członków orzeczono niepełnosprawność.

W 2019 roku świadczeniami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objętych było ogółem 200 osób dla następującej liczby osób posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności:

- 1) świadczenie pielęgnacyjne – 38 osób,
- 2) specjalny zasiłek opiekuńczy – 1 osoba,
- 3) zasiłek pielęgnacyjny dla osób powyżej 16-go roku życia – 108 osób,
- 4) zasiłek pielęgnacyjny dla osób poniżej 16-go roku życia – 52 osoby,
- 5) zasiłek dla opiekuna – 1 osoba.

Ośrodek w sposób ciągły oferuje również pomoc specjalistyczną dla rodzin, obejmującą poradnictwo psychologiczne.

Zasoby:

Skuteczna realizacja Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2020-2022 będzie możliwa w oparciu o współpracę z:

- 1) Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- 2) Gminnym Zespołem ds. Oświaty, Kultury i Sportu,
- 3) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) Gminnym Ośrodkiem Kultury w Matyldowie,
- 5) Gminną Biblioteką Publiczną w Kurzeszynie,
- 6) publicznymi i niepublicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- 7) szkołami podstawowymi położonymi na terenie gminy,
- 8) Klubem Seniora „Druha Młodość”,
- 9) organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy i miasta Rawa Mazowiecka w tym z:
  - Rawskim Stowarzyszeniem Abstynenckim „SZANSA”,
  - Stowarzyszeniem „Nowe życie w Rawie”,
  - Stowarzyszeniem „AUTYZM-ktoś zaczarował mój świat”,
- 10) Starostwem Powiatowym w Rawie Mazowieckiej i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- 11) Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Rawie Mazowieckiej,
- 12) PCK Okręg Łódzki Zarząd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej,
- 13) Warsztatem Terapii Zajęciowej w Rawie Mazowieckiej (WTZ).

Realizatorzy programu:

- Urząd Gminy Rawa Mazowiecka we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej i Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
  - placówki oświatowe z terenu Gminy Rawa Mazowiecka,
  - instytucje kultury z terenu Gminy Rawa Mazowiecka
- partnerzy wspierający:
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej,
  - Starostwo Powiatowe w Rawie Mazowieckiej i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Źródła finansowania:

- 1) środki Narodowego Funduszu Zdrowia – środki przeznaczone są na świadczenia zdrowotne,
- 2) środki własne świadczeniodawców (zakładów opieki zdrowotnej),
- 3) środki z budżetu Gminy Rawa Mazowiecka – środki przeznaczone na zadania z zakresu opieki społecznej, oświaty, realizację programów rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, ochrony zdrowia, współpracy,
- 4) środki pozabudżetowe pozyskane z różnych źródeł, w tym dotacje.

III. Priorytety i planowane działania.

Działania przewidziane do realizacji w ramach Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Rawa Mazowiecka na lata 2020-2022 mają na celu: promocję zdrowia psychicznego, zapobieganie zaburzeniom psychicznym oraz kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości oraz przeciwdziałanie dyskryminacji tych osób. Działania są adresowane do różnych grup wiekowych, a ich realizacja pozwoli na zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wsparcia i pomocy umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania.

Skuteczność realizacji Programu wymaga spełnienia określonych warunków, w tym szczególnie: upowszechnienia założeń i działań Programu, przygotowania odpowiednich materiałów

informacyjnych dostosowanych do potrzeb różnych grup mieszkańców oraz zapewnienia odpowiednich środków finansowych przez realizatorów poszczególnych działań.

Mając na uwadze fakt, że na prawidłowe samopoczucie psycho - fizyczne i funkcjonowanie mieszkańców gminy w społeczności korzystny wpływ ma również udział we wszelakich wydarzeniach kulturalnych, imprezach sportowych jak i integracyjnych, istotnym jest nadanie priorytetu problematyce ochrony zdrowia psychicznego i różnorodnym przedsięwzięciom z tego zakresu, w tym działaniom związanym z pozyskiwaniem środków zewnętrznych na realizację tego typu zadań.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Lp.	Nazwa działania	Realizator	Termin	Wskaźnik
1.	Zakup zestawów materiałów zawierających elementy promocji zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Szkoły, dla których organem prowadzącym jest Gmina Rawa Mazowiecka	2020 - 2022	Ilość materiałów i liczba uczniów, do których dotarły materiały.
2.	Realizacja programów promocji zdrowia psychicznego dla uczniów z różnych grup wiekowych.	Szkoły gminne - psychologzy, - pedagodzy, - wychowawcy.	2020 - 2022	Liczba realizowanych programów, liczba szkół realizujących programy, liczba uczniów objętych działaniami.
3.	Podniesienie świadomości środowiska lokalnego na temat promocji zdrowia psychicznego poprzez umieszczenie plakatów oraz ulotek w miejscach ogólnie dostępnych.	Wszystkie podmioty uczestniczące w programie	2020 - 2022	Ilość materiałów promocyjnych, liczba miejsc, w których zostały udostępnione.
4.	Szersze uwzględnienie zagadnień związanych z ryzykiem wystąpienia zaburzeń psychicznych u osób nadużywających alkoholu lub z innymi uzależnieniami.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Organizacje pozarządowe działające w tym obszarze na terenie gminy i miasta Rawa Mazowiecka Rawskie Stowarzyszenie Abstynenckie SZANSA	2020 - 2022	Liczba osób objętych postępowaniem komisji - ilość przeprowadzonych rozmów z osobami uzależnionymi. Liczba osób objętych działaniami w stowarzyszeniach.
5.	Kierowanie dzieci oraz młodzieży, u których występują zaburzenia zachowania oraz istnieje zagrożenie wystąpienia zaburzeń psychicznych na badania do Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej	Szkoły	2020 - 2022	Liczba dzieci, młodzieży skierowanych na badania.
6.	Finansowanie konsultacji lekarskich psychologa i psychiatry/opinie dla potrzeb sądowych/osób objętych postępowaniem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2020 - 2022	Liczba skierowanych osób, liczba wydanych opinii.

7.	Prowadzenie wstępnej obserwacji i diagnostyki zaburzeń rozwoju u dzieci w wieku przedszkolnym oraz podejmowanie działań interwencyjnych.	Dyrektorzy szkół gminnych, nauczyciele oddziałów przedszkolnych, specjaliści zatrudnieni w szkołach.	2020 - 2022	Liczba dzieci objętych diagnostyką i wczesną interwencją.
8.	Organizacja i współorganizacja wydarzeń kulturalnych i imprez dostępnych dla ogółu mieszkańców, bądź też adresowanych do konkretnych środowisk.	Gminny Ośrodek Kultury w Matyldowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Kurzeszynie we współpracy z pozostałymi podmiotami uczestniczącymi w programie.	2020 - 2022	Ilość zorganizowanych imprez.
9.	Organizowanie zajęć, które mają na celu ogólne usprawnienie i rozwijanie umiejętności obejmujących czynności życia codziennego, poprawę kondycji psychicznej i fizycznej u osób starszych.	Klub Seniora „Druha Młodość” w Starej Rossosze działający w ramach projektu Centrum Usług Społecznych	2020 - 2022	Liczba osób starszych uczestniczących w zajęciach.
10.	Upowszechnianie informacji o dostępnych formach opieki zdrowotnej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2020 - 2022	Ilość podjętych działań.
11.	Wspieranie działań osłonowych pomocy społecznej zapewniające bezpieczeństwo socjalne ofiarom przemocy domowej.	Zespół Interdyscyplinarny	2020 - 2022	Liczba osób objętych działaniami.
12.	Rozszerzenie zakresu świadczeń i dostępności do poradnictwa psychologicznego dla mieszkańców.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2020 - 2022	Liczba umów podpisanych ze specjalistami, liczba zrealizowanych świadczeń.
13.	Dofinansowanie etatu psychiatry dziecięcego pracującego w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Rawie Mazowieckiej	Urząd Gminy Rawa Mazowiecka	2020 - 2022	Coroczna wysokość środków przekazanych z budżetu gminy.
14.	Współpraca Gminy w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej; Zapewnienie wsparcia umożliwiającego ludziom zaburzonym psychicznie pełne uczestnictwo we wszystkich aspektach życia społecznego.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2020 - 2022	Liczba podjętych działań.
15.	Współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej ze służbami opieki psychiatrycznej na terenie powiatu oraz z lekarzami rodzinnymi.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2020 - 2022	Liczba kontaktów.
16.	Realizacja formy pomocy dla osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2020 - 2022	Liczba osób objętych pomocą.

17.	Wspieranie organizacji pozarządowych, które reprezentują grupy zmarginalizowane i zubożałe oraz umożliwiają im wzmacnianie więzi społecznych, większy dostęp do zasobów istniejących w społeczności i pomagają rozwijać umiejętności lepszego radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.	Urząd Gminy Rawa Mazowiecka, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	2020 - 2022	Liczba podjętych działań, wysokość środków zabezpieczonych na realizację tego typu zadań ujętych w Rocznym Programie Współpracy z organizacjami pozarządowymi, liczba podpisanych umów.
-----	--	---	----------------	---

Koordinacja działań

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Termin	Wskaźnik
1.	Powołanie lokalnego zespołu koordynującego w celu oceny realizacji Gminnego Programu Promocji Zdrowia Psychicznego.	Wójt Gminy	2020	Dokument powołujący.
2.	Realizacja, koordynowanie i monitorowanie Gminnego Programu Promocji Zdrowia Psychicznego.	Zespół koordynujący/ Wójt Gminy	2020 - 2022	Spotkanie zespołu co najmniej raz do roku.

IV. Sposoby realizacji Programu i monitoring.

Realizacja programu nastąpi poprzez zlecenie realizacji zadań wybranym podmiotom, nadzór nad realizacją zleconych zadań, tworzenie bazy merytorycznej, organizacyjnej i materialnej niezbędnej do realizacji programu.

Koordinację działań związanych z realizacją niniejszego programu prowadzi zespół koordynujący. Zadania związane z profilaktyką uzależnień realizowane są na podstawie odrębnych programów tj.:

- Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Program ma charakter otwarty i może być modyfikowany w przypadku pojawienia się nowych potrzeb lub zgłoszenia nowych rozwiązań zarówno przez realizatorów jak i przez mieszkańców gminy.

Monitorowanie realizacji programu będzie odbywać się na podstawie osiągniętych wskaźników, w oparciu o informacje uzyskiwane od realizatorów poszczególnych działań oraz na podstawie doraźnej kontroli wydatków na realizację programu.

V. Sprawozdawczość.

1. Składanie rocznego sprawozdania z realizacji Programu ministrowi właściwemu do spraw zdrowia, w terminie wskazanym przez ministerstwo.
2. Składanie doraźnych informacji w trakcie roku dla potrzeb Rady Gminy.